

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ
„ОСИГУРЯВАНЕ И КРАТКОСРОЧНИ ПЛАЩАНИЯ”
ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ “ПЕНСИИ”
ОТДЕЛ “ПРАВЕН”

Изх. № 91-01-47

Дата 23.02.12

ДО
РАЙОННО /СТОЛИЧНО/
УПРАВЛЕНИЕ “СОЦИАЛНО
ОСИГУРЯВАНЕ”
ГР.

УКАЗАНИЕ

ОТНОСНО: Заверяването на осигурителните книжки, във връзка с промяната на чл. 94 от Кодекса за социално осигуряване

С § 6, т. 21 от Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2012 г. /обн. ДВ, бр. 100 от 20.12.2011г./ са направени промени в чл. 94 от Кодекса за социално осигуряване, които влизат в сила от 01.01.2012 г.

Новият текст на чл. 94, ал. 1 гласи: “Пенсиите се отпускат от датата на придобиване на правото, ако заявлението с необходимите документи е подадено в 6-месечен срок от тази дата. Ако документите са подадени след изтичане на 6-месечния срок от придобиване на правото, пенсиите се отпускат от датата на подаването им”.

Създадена е нова ал. 2: “Пенсиите за осигурителен стаж и възраст на лицата по чл. 4, ал. 1, т. 1 – 4 и 6 и чл. 4а се отпускат от датата на прекратяване на осигуряването, ако заявлението с необходимите документи е подадено в 6-месечен срок от придобиване на правото, съответно от прекратяване на осигуряването. Ако документите са подадени след изтичане на 6-месечния срок от придобиване на правото, съответно - прекратяване на осигуряването, пенсиите се отпускат от датата на подаването им”.

Алинея 2 става алинея 3.

Съгласно новата ал. 2 на чл. 94 от КСО, задължително прекратяване на осигуряването, с оглед отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст, е необходимо само за осигурените по чл. 4, ал. 1, т. 1 – 4 и 6 и чл. 4а от КСО. Считано от 1 януари 2012 г. условието за прекратяване на осигуряването, с оглед отпускането на пенсия за осигурителен стаж и възраст за лицата, осигурени на основание чл. 4, ал. 1, т. 5 и т. 7 - 9, ал. 2, ал. 3, ал. 5 и ал. 7 от КСО, не е задължително.

Отпада изискването за прекратяване на осигуряването за:

➤ членовете на кооперации, упражняващи трудова дейност и получаващи възнаграждение в кооперацията и членовете на кооперации, работещи без трудово правоотношение (чл. 4, ал. 1, т. 5 от КСО);

➤ изпълнителите по договор за управление и контрол на търговски дружества, едноличните търговци, неперсонифицираните дружества, както и синдиците и ликвидаторите (чл. 4, ал. 1, т. 7 от КСО);

➤ лицата, упражняващи трудова дейност и получаващи доходи на изборни длъжности и служителите с духовно звание на Българската православна църква и други регистрирани вероизповедания по Закона за вероизповеданията (чл. 4, ал. 1, т. 8 от КСО);

➤ специализантите, които получават възнаграждение по договор за обучение за придобиване на специалност по номенклатурата на специалностите, определена по реда на чл. 181, ал. 1 от Закона за здравето (чл. 4, ал. 1, т. 9 от КСО);

➤ работниците и служителите, наети на работа при един работодател за не повече от 5 работни дни (40 часа) през календарния месец или наети на работа при повече работодатели - при всеки от тях за не повече от 5 работни дни (40 часа) (чл. 4, ал. 2 от КСО);

➤ лицата, регистрирани като упражняващи свободна професия и/или занаятчийска дейност (чл. 4, ал. 3, т. 1 от КСО);

➤ лицата, упражняващи трудова дейност като еднолични търговци, собственици или съдружници в търговски дружества и физическите лица - членове на неперсонифицирани дружества (чл. 4, ал. 3, т. 2 от КСО);

➤ регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители (чл. 4, ал. 3, т. 4 от КСО);

➤ лицата, които полагат труд без трудово правоотношение (чл. 4, ал. 3, т. 5 и 6 от КСО);

➤ лицата, изпратени на работа в чужбина от български посредник (чл. 4, ал. 5 от КСО);

➤ съпругът/съпругата на дългосрочно командирован служител в дипломатическа служба за времето, през което е пребивавал в чужбина по време на задграничния му мандат (чл. 4, ал. 7 от КСО).

Във връзка със заверяването на осигурителните книжки и прилагането на чл. 94 от КСО, да се има предвид следното:

1. Заверяване на осигурителните книжки на самоосигуряващите се лица след 1 януари 2012 г.

Самоосигуряващите се лица, които искат да им бъде заверена осигурителната книжка с цел подаване на документи за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст, подават в ТП на НОИ заявление, в което посочват датата, до която желаят да бъде направена заверката.

В случаите, в които датата, до която самоосигуряващите се желаят да бъде заверена осигурителната им книжка, е преди 01.01.2012 г. се извършва проверка за наличие на заявена дата на прекъсване или прекратяване на трудовата им дейност пред компетентната ТД на НАП. Когато такава дата е заявена, осигурителната книжка се заверява за периода до заявената дата. Когато прекъсване на осигуряването не е заявено, лицето подлежи на осигуряване по общия ред на чл. 4, ал. 3, т. 1, 2 и 4 от КСО и осигурителната книжка се заверява само след внасяне на дължимите осигурителни вноски.

В случаите, в които датата, до която самоосигуряващите се желаят да бъде заверена осигурителната им книжка, е след 31.12.2011 г., проверка за наличие на заявена дата на прекъсване или прекратяване на трудовата им дейност пред компетентната ТД на НАП се извършва само когато тази дата, предхожда датата на навършване на възрастта по чл. 68 от КСО. Ако лицето е прекратило дейността си и е внесло дължимите си осигурителни вноски, осигурителната книжка се заверява до посочената в заявлението дата. Ако се установи, че лицето не е прекратило дейността си, по аргумент на чл. 4, ал. 3, т. 1, 2 и 4 от КСО във връзка

с чл. 4, ал. 6 от КСО, осигурителната книжка не подлежи на заверка, докато не се внесат дължимите до датата на навършване на възрастта по чл. 68 от КСО осигурителни вноски.

Самоосигуряващите се лица, на които са заверени осигурителни книжки поради пенсиониране, се уведомяват за това, че след отпускането на пенсията им внасят осигурителни вноски само по свое желание (чл. 4, ал. 6 от КСО). В случай, че те желаят да се възползват от тази възможност се насочват към съответната ТД на НАП за деклариране на това обстоятелство.

Когато осигурителните книжки се заверяват преди определянето на окончателния размер на осигурителния доход по реда на чл. 6, ал. 8 от КСО, в тях се вписва минималният размер на осигурителния доход, определен за всяко лице в Закона за бюджета на ДОО за съответната година. След внасянето на окончателните осигурителни вноски, осигурителните книжки се презаверяват. В тези случаи вписванията в осигурителните книжки се правят като се спазват указанията дадени с писмо № 91-01-208/17.08.2011 г. на ГД "ОКП".

Във всички случаи, в които самоосигуряващите се лица поискат заверяване на осигурителна книжка, поради прекъсване или прекратяване на дейност като самоосигуряващи се, а не поради пенсиониране, осигурителната книжка се заверява само след спазване на разпоредбата на чл. 1, ал. 2 от НООСЛБГРЧМЛ.

Когато в хода на пенсионното производство се установи, че самоосигуряващо се лице няма изискуемия по чл. 68, ал. 2 от КСО осигурителен стаж, длъжностното лице по чл. 98, ал. 1 от КСО постановява разпореждане, с което отказва отпускането на пенсия за осигурителен стаж и възраст. В мотивите на разпореждането изрично се посочват фактическите основания за постановяване на отказа - недостигащия осигурителен стаж.

На основание чл. 99, ал. 3 от КСО разпореждането може да бъде отменено, ако в срока за обжалване по чл. 117, ал. 2 от КСО лицето представи нови доказателства за недостигащия осигурителен стаж. В този случай преценката на правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст се извършва при спазване разпоредбата на чл. 94, ал. 1 от КСО, като се вземат предвид и новопредставените доказателства.

2. Заверяване на осигурителни книжки на работници или служители, наети по трудов договор от осигурители, които не са юридически лица след 1 януари 2012 г.

Независимо от причината, поради която се заверяват осигурителни книжки на работниците и служителите, наети по трудов договор от осигурители, които не са юридически лица, прекратяването на осигуряването е задължително за лицата, осигурени на основание чл. 4, ал. 1, т. 1 и т. 6 от КСО.

Не е задължително да се прекрати осигуряването на лицата по чл. 4, ал. 2 от КСО, независимо дали те придобиват право на пенсия за осигурителен стаж и възраст преди или след 31.12. 2011 г., в случаите в които те подават документи за пенсиониране след тази дата. Осигурителните книжки се заверяват до датата посочена от лицата.

Когато правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст възниква преди 01.01.2012 г. и към тази дата не е прекратено осигуряването, пенсията се отпуска от 01.01.2012 г. ако заявлението е подадено в 6-месечния срок от придобиване на правото или от датата на заявлението ако същото е подадено след изтичане на 6-месечния срок.

При всички случаи, когато правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст за лицата, които не попадат в текста на чл. 94, ал. 2 КСО възниква след 01.01.2012 г. и към датата на придобиване на правото не е прекратено осигуряването, пенсията се отпуска съгласно разпоредбата на чл. 94, ал. 1 КСО.

3. Заверяване на осигурителни книжки на лицата по чл. 13, ал. 4, чл. 16, 17 и 17а от НООСЛБГРЧМЛ след 1 януари 2012 г.

Когато за лицата по чл. 13, ал. 4, чл. 16, 17 и 17а от НООСЛБГРЧМЛ, се представят за заверяване осигурителни книжки, с цел подаване на документи за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст, след 31.12.2011 г. книжките се заверяват без оглед на това дали лицето е прекратило или не дейността, за която подлежи на осигуряване или ще продължава осигуряването в случаите по чл. 17а от наредбата.

4. Във връзка с влизането в сила на чл. 94, ал. 2 от КСО, след 01.01.2012 г., писмо № 91-01-163 от 24.06.2005 г. на ГД “Правна”, ГД “Пенсии” и ГД “ОВКО” не следва да се прилага.